

S t a n o v i s k o

Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky k právnemu
posudzovaniu odcudzovania súčastí zabezpečovacích zariadení
ČSD

Súbeh trestného činu poškodenia a ohrozenia prevádzky
všeobecne prospešného zariadenia podľa § 182 Tr.zák. s
trestným činom krádeže podľa § 247 Tr.zák. nie je vylúčený.

O d ô v o d n e n i e

V ostatnom období dochádza v Slovenskej republike k nebyvalej explózii útokov na technické, prevádzkové a zabezpečovacie zariadenia v oblasti dopravy a spojov. Najmä na železnici predmetom útokov sa stávajú predovšetkým káble a drôty z medi a medených zliatín. Aj keď páchatelov takýchto skutkov najmä motivujú zisťné ciele, ich konania súčasne aj devastujú spojovacie, prevádzkové, signalizačné a zabezpečovacie zariadenia železníc a tým ohrozujú životy mnohých ľudí a spôsobujú aj vysoké ekonomické škody.

Protiprávne konania tohto druhu, pokiaľ ním bola spôsobená škoda nie nepatrná, napĺňa predovšetkým skutkovú podstatu trestného činu krádeže podľa § 247 Tr.zák., ku ktorého spáchaniu smeruje v týchto prípadoch priamo úmysel páchatela.

Ak k nemu došlo za okolností podmieňujúcich použitie vyššej trestnej sadzby, uvedených v ustanovení § 247 v odsekoch 2 a 3 Tr.zák., je odôvodnené použitie i prísnejšej právnej kvalifikácie.

Vzhľadom k povahe týchto skutkov prichádza do úvahy aj ich právne posúdenie ako trestný čin poškodzovania a ohrozovania prevádzky všeobecne prospešného zariadenia podľa § 182 Tr.zák.

Jednočinný súbeh týchto trestných činov s trestným činom podľa § 247 Tr.zák. nie je všeobecne vylúčený. Ich skutkové podstaty majú rôzne objekty, nie je medzi nimi pomer špeciality alebo subsidiarity a neprichádza do úvahy ani faktická konzumpcia.

Jednočinný súbeh citových trestných činov však nemožno aplikovať vo všetkých týchto prípadoch. Táto právna

kvalifikácia bude predovšetkým závisieť na povahe odcudzenej súčasti a jej významom pre riadnu funkciu zabezpečovacieho zariadenia. Z hľadiska vzniku ohrozenia všeobecne prospešného zariadenia pôjde spravidla o odcudzenie alebo v jeho dôsledku o poškodenie takej pre prevádzku zariadenia dôležitej súčasti, ktorá je potrebná pre jeho nerušenú prevádzku.

Preto pri posudzovaní, či ide o trestný čin podľa § 182 Tr.zák., bude potrebné vychádzať zo spoľahlivého odborného posúdenia príslušného orgánu, ktorý určí a vymedzí, či odcudzená alebo poškodená súčasť výstroja koľajových obvodov zabezpečovacieho zariadenia ČSD, bola dôležitá pre jeho nerušenú prevádzku a či ich odcudzenie (poškodenie) mohlo alebo malo za následok bezprostredné ohrozenie prevádzky zabezpečovacieho zariadenia.

Pokiaľ ich nie je možné všeobecne určiť, význam odcudzenej (poškodenej) súčasti pre nerušenú prevádzku zabezpečovacieho zariadenia, musí byť predmetom dokazovania v konkrétnej veci v súlade s ustanovením § 2 ods. 5 a § 89 ods. 1 Tr.zák. Vždy musí byť zisťované a dôkazmi objasnené, či konanie páchatela malo skutočne za následok vyradenie zabezpečovacieho zariadenia z činnosti.

Naplneniu subjektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu podľa § 182 Tr.zák., ktorá vyžaduje úmyselnú formu zavinenia, závisí na subjektívnom vzťahu páchatela k jeho konaniu a ďalším skutočnostiam, zodpovedajúcim znakom trestného činu, ktorý by mal byť v každej veci predmetom dokazovania.

Z hľadiska všeobecných úvah o forme zavinenia možno u páchatelov tejto trestnej činnosti pripustiť úmyselné zavinenie spravidla vo forme eventuálneho úmyslu. Vzhľadom ku charakteru odcudzenej (poškodenej) veci možno predpokladať vedomie páchatelov, že svojím konaním súčasne poškodzujú verejné zariadenie pre hromadnú verejnú dopravu a s následkom (o možnosti ohrozenia prevádzky tohto zariadenia) sú uzrozumení.

Nemožno však vylúčiť ani priamy úmysel páchatela, pokiaľ by na základe svojich znalostí a skúseností predpokladal, že k ohrozeniu prevádzky takéhoto zariadenia skutočne dôjde. Pre posúdenie zavinenia páchatela bude najmä významné, aká súčasť výstroja zabezpečovacieho zariadenia bola odcudzená, spôsob a intenzita poškodenia zariadenia, z ktorých možno dovodzovať vedomie páchatela a možnosti ohrozenia prevádzky zariadenia, prípadne spôsobenej poruchy v jeho prevádzke a jeho vzťah k predpokladanému následku.

V prípade, že odcudzením (poškodením) vecí nebola ohrozená prevádzka, súbeh citovaných trestných činov je vylúčený. V tomto prípade konanie páchatela možno právne kvalifikovať iba ako krádež a to za predpokladu, že odcudzením vznikla škoda nie nepatrná. V opačnom prípade pôjde o adekvátny priestupok.

Ak v dôsledku odcudzenia funkčnej súčasti zabezpečovacieho zariadenia vznikláne následok (napr. železničná nehoda), ktorý bude v príčinnej súvislosti s

odcudzením (poškodením) takejto veci, bude potrebné konanie páchatela právne posúdiť ako trestný čin všeobecného ohrozenia podľa § 180 Tr.zák. Pri aplikácii tohto trestného činu je potrebné mať vždy spoľahlivo zistené, že pri vzniku následku, hrozilo viacerým ľuďom bezprostredné a konkrétne nebezpečenstvo alebo hrozila škoda veľkého rozsahu.

V prípade, že by sa páchatelom preukázal úmysel takýmto konaním spôsobiť všeobecné nebezpečenstvo a ich čin by naplnil aj z objektívnej stránky znaky všeobecného ohrozenia, potom ich konanie by mohlo byť právne posúdené podľa § 179 resp. § 95 alebo § 97 Tr.zák.